

Kamikaze iz »inkubatorja džihadizma« v Bruslju

Belgijska naveza Skoraj vedno, ko se zgodijo teroristični napadi, povezave vodijo v bruseljsko priseljsko občino Molenbeek

BRUSELJ – Molenbeek je oddaljen le petnajst minut hoje od razkošnega osrednjega bruseljskega trga Grand Place proti severozahodu in šest postaj podzemne železnice od evropske četrti.

PETER ŽERJAVIČ, dopisnik

Bruseljska priseljska občina s 95.000 prebivalci je v medijih razglašena za nekakšen inkubator džihadizma. Na prvi pogled ni drugačna od podobnih četrti v večjih evropskih mestih. Po ulicah s trinadstropnimi stavbami z razpadajočim pročeljem se sprehajajo ljudje, ki so priseljenci, največ je Maročanov, ženske vseh generacij nosijo rute. Tam so islamske mešnice, trgovine z napisi arabščini, moški v kavarnah srebajo čaj. Restavracije nosijo imena, kakršno je Grill Riyad Palace. V njihovih izložbah so pečeni piščanci in glave jagenjčkov.

Zloglasni Molenbeek

Ko iz Pariza prihajajo sporočila, da so petkove teroristične napade pripravljali tudi v Belgiji, mislijo na Molenbeek. Po informacijah iz varnostnih služb je bil načrtovalec v ozadju pariškega napada Abdelhamid Aboud. Prihaja iz Molenbeeka in je že nekaj časa v Siriji. Omenjan je bil že januarja po preprečenih napadih v belgijskem Verviersu. Po poročanju belgijskega tiska so trije izmed pariških napadalcev v zadnjem času živeli v Belgiji. Dva sta iz Molenbeeka, eden iz centralne občine Bruselj.

To je bil 20-letni Belgijec Bilal Hadfi. V zadnjem letu je iz Bruslja odšel v Sirijo, kot kamikaza (tako v Franciji imenujejo samomorilske napadalce) se je v petek razstrelil pri stadionu. Ibrahim Abdeslam iz Molenbeeka je končal na bulvarju Voltaire. Njegov brat Salah Abdeslam je na begu. Sumijo ga vpletenosti v napad, saj je najel avtomobil z belgijsko registracijo, najden pa je bil pri dvorani Bataclan. V njem so bili parkirni lističi iz Molenbeeka. Brata Abdeslam sta francoska državljan. Salah je pred leti delal v Bruslju kot tehnik v mestnem podjetju za javni prevoz STIB. Po napadih so v Molenbeeku izvedli policijske akcije. V Bruslju je bilo prijetih sedem ljudi, terorizma sta bila obdožena dva. Včeraj je bila v enem od delov Molenbeeka velika racija, skoraj v živo pred kamerami. Iskali so Saleha. Policija poskuša pod točo kritik pokazati, da imajo položaj v Molenbeeku vsaj za silo pod nadzorom. Notranji minister iz vrst desničarskega Novega flamskega zavezništva Jan Jambon kljub temu pravi, da je položaj ušel izpod nadzora in da obično morali »počistiti«.

Iz Belgije je odšlo v Sirijo okoli 400 bojevnikov, zgolj iz Molenbeeka 30. Eden od razlogov za težave je razdrobljenost varnostnih organov tako v celotni državi kot v Bruslju, v katerem imajo občine ali nekaj občin skupaj lastne policijske sile. Vlada premiera Charlesa Michela napoveduje nov načrt ukrepanja. Po Verviersu so okreplili varnostne službe. Po ulicah Bruslja in Antwerpa pred ogroženimi stavbami korakajo vojniki z avtomatskim

orožjem. A teroristi iz Belgije se spet niso ujeli v mrežo.

»Razlog za radikalizacijo je občutek diskriminiranosti«

To, da so sledi storilcev še drugih terorističnih napadov ali priprav nanje (Charlie Hebdo, vlak Amsterdam–Pariz, Judovski muzej v Bruslju) vodile v Molenbeek, po mnenju županje Françoise Schepmans ne bi smeli zlorabljati za stigmatizacijo občine. »Ljudje prihajajo od drugod. Tukaj so le kratek čas, v tranzitu. Ne znajo niti jezika,« je povedala pred občinsko palačo po minuti molka v spomin na pariške žrtve. Liberalka že petdeset let živi v Molenbeeku in njena družina se počuti povsem varno. A priznava, da je v manjšem delu občine nekaj žarišč džihadizma.

Tudi lokalna krščanskodemokratska političarka Ann Gilles Goris nas je poskušala prepričati, da so razlage o Molenbeeku kot križišču in skrivališču evropskih džihadistov neutemeljene. »Le zelo majhen delež naših muslimanov je radikaliziran. Pogosto je razlog za radikalizacijo občutek diskriminiranosti,« je pojasnila. Nezdovoljna je s politiko belgijske zvezne vlade, ki da ne naredi dovolj v protiteroristični bitki. »Kako naj mi naredimo kaj proti terorizmu? Največ se ukvarjamo s komunalnimi temi. Šola ni dovolj,« je pojasnila.

Prebivalci Molenbeeka vidijo drugačno, bolj črno sliko. Turek, ki se je predstavil kot Murat G., že petnajst let dela v baru La Chupe na rožnem. Živi v drugem, bolj mirnem delu občine. »Tukaj ni za živeti. Tukaj ne bi svojih otrok

nikoli vpisal v šolo. Islamizem in islamistična mentaliteta sta navzoča povsod,« je pripovedoval izza točilnega pulca. »Ljudje pridejo sem, nekaj zaslužijo in grejo naprej,« je pojasnjeval. V primerjavi z drugimi deli Bruslja so najemnine nižje, mesarji imajo nižje cene. Brezposelnost je 30-odstotna, med mladino je še višja.

»Povsem normalen fant«

Murat K. je musliman in hodi v mošejo. Samo v Molebeeku imajo muslimani več kot dvajset verskih objektov. Razlage o skrajnih imamih, ki da radikalizirajo mlade, so po njegovem mnenju napačne. »Vsi so pod nadzorom. Kriv je splet, pa tudi tajne skupine, v katerih se zbirajo skrajneži,« je povedal. V njegovih očeh je položaj vsako leto slabši. »Skrajneži mi redno grozijo,« je povedal in pokazal na police, ki se šibile pod težo steklenic viskija in drugih žganih pijač. »Zakaj, zakaj, zakaj je Molenbeek takšen!? Ne vem,« je sklenil.

Sinoči je na belgijski televiziji RTL nastopil tretji od bratov Abdeslam, Mohamed. Po napadih v Parizu so ga aretirali, osumljen je bil sodelovanja v terorističnem napadu. V ponedeljek je bil izpuščen, saj niso bile odkrite povezave z napadom in za petek zvečer je imel prepričljiv alibi. Pri svojih dveh bratih nikoli ni opazil nobenih znamenj radikalizacije. Eden se je razstrelil, drugi je na begu. Kaj se dogaja z njim, ne ve. »A morate vedeti, da je tukaj odraščal in študiral. To je povsem normalen fant,« je povedal Abdeslam, ki dela kot občinski uslužbenec.

Specialci so včeraj v Molenbeeku izvedli veliko racijo, v kateri so iskali Saleha Abdeslama. Aretirali niso nikogar. FOTO REUTERS

Morda ne tarča, lahko pa logistična odskočna deska

Ogroženost v Sloveniji Zaradi demokratičnih vrednot v EU policija potrebuje visoko stopnjo suma, da lahko ustrezno ukrepa

LJUBLJANA – Vse glasneje so trditve nekaterih politikov, da v Evropo med migranti prihaja veliko teroristov s posebnimi nalogami. Varnostna strokovnjaka Denis Čaleta in Branko Lobnikar razlagata, da je takšno poenostavljanje škodljivo.

HELENA KOČMUR

Evropa ima tako pomemben geografski položaj, da se na tem območju za transfer ljudi lahko zlorablja številne tokove, ne le migracijske, ampak tudi gospodarske in druge, pravi prof. dr. Denis Čaleta z Inštituta za korporativno varnostne študije. »Pričakovati je, da ta tok zlorablja kriminalne, teroristične in druge skupine za lažje prehode, ne le ljudi, ampak tudi sredstev, s katerimi lahko izvedejo teroristična dejanja. V Parizu so uporabljali orožje, ki je lahko dosegljivo na črnem trgu, in Balkan je leglo nelegalnega orožja, ki prihaja

v Evropo. Gotovo je tudi nekaj odstotkov ljudi, ki izrabljajo te migracijske tokove, to je povsem realna grožnja,« meni Čaleta.

Odgovorni smo, da je čez naše ozemlje morda prišlo orožje

Po njegovem mnenju bi se morale obveščevalno-varnostne organizacije in policije v vseh državah bolj prizadevati, da bi ta tok omejili. »Morda so tako imenovane tehnične ovire del prizadevanja, da se prebežniki na vstopnih točkah lažje popiše. Problem pa je, da velik del teh ljudi prihaja z lažnimi dokumenti ali sploh brez njih. Kljub temu je treba poskrbeti za nekakšno identifikacijo, bodisi s prstnimi odtisi ali sliko, tako bi se vsaj približno obvladalo migracijski priliv v Evropo.« Hkrati je treba učinkovi-

te nadzirati pretok vseh oseb, ki prehajajo državne meje.

Na vprašanje, kako je mogoče, da francoske obveščevalne službe niso zaznale prihajajočega terorističnega napada, glede na to, da so bili teroristi policiji in obveščevalnim službam znani že prej, je Čaleta odgovoril: »Obveščevalno-varnostne službe in zlasti policija potrebujejo visoko stopnjo suma, da lahko

ustrezno ukrepajo. Obenem kaže, da so bili napadi pripravljeni zunaj Francije, tudi v Belgiji. Teroristični napad v Parizu je znova odprl Pandorino skrinjico samomorilskega terorizma. To, da pripelje človeka do tako radikalnega dejanja, da žrtvuje svoje življenje za višji cilj, je dolgotrajen proces. Na tem področju bi varnostno-obveščevalne službe, predvsem ko gre za ljudi, ki so z območja Evrope, lahko lažje prodirale v te celice, saj je takšne procese lažje zaznati. Vendar so tudi kadrovske in finančni viri omejeni, zato popolne varnosti ni mogoče zagotoviti, nemogoče je nadzorovati vse.

»Obe državi, Francija in Belgija, sta zaradi zgodovinske povezanosti z migracijo, zlasti iz Afrike, prežeti s predstavniki druge in tretje generacije migrantov, ki živijo tam. Njihova integriranost v družbo je slaba, ljudje

životarijo v getih, slabe ekonomske razmere in brezizhodnost sta hitro podlaga za radikalizacijo posameznikov,« našteva Čaleta. Podatki kadrovskega in finančnega sektorja v Franciji odhajal največji del skrajnežev na sirska bojišča. Tudi zaradi velikega pritiska mednarodne skupnosti nanjo teroristična skupina Islamska država, ki izgublja ozemlje, zdaj uporablja migracijske tokove za vračanje teh borcev v domovine države, s takimi ali drugačnimi cilji. S takimi dejanji poskušajo prek javnega mnenja vplivati na to, da bi Evropejci od svojih vlad zahtevali, naj zmanjšajo pritisk na Isis v Siriji. »To je velika težava, s katero se bo v prihodnosti srečevala Evropa.«

In kako ogrožene se moramo počutiti v Sloveniji? »Nemogoče je misliti, da smo varni. Skrbni me, s kakšno lahko predstavnik vlade trdijo, da se ogroženost Slovenije ni povečala. V boju proti terorizmu smo v Evropi vsi skupaj, tudi Slovenija je pomemben del. Ni nujno, da bo pri nas prišlo do takšnega na-

pada, smo pa odgovorni, da je morda čez naše ozemlje prišlo orožje v Francijo. Spomnimo se samo kraje orožja iz postojnskega skladišča pred leti. Tako orožje najde svojo ciljno skupino, ki z njim izvaja bodisi teroristična ali druga skrajna dejanja. Narediti moramo vse, da Slovenija, če morda že ni neposredno teroristično ogrožena, vsaj ni logistična odskočna deska za izvajanje takih dejanj v državah, ki so morda bolj izpostavljene.«

Množica prebežnikov lahko pomeni tveganje za varnost

Po mnenju dr. Branka Lobnikarja s fakultete za varnostne vede je Isis najhuša teroristična organizacija v zadnjem času, veliko bolj nevarna od Boko Harama in Al Kaide. »V lasti ima ozemlje, ne le idejo, trguje z nafto in se tako vzdržuje, ustavi pa jo je mogoče le z resno, usklajeno in pametno akcijo.« Vendar je verjetnost, da bi se teroristični napad zgodil v Sloveniji, po njegovem mnenju manjša kot v Franciji, kjer

so naselja polna priseljencev, ki se ne počutijo enakovredni z drugimi prebivalci. »Pri nas še ni tako radikalnih družbenih okoliščin, vendar nastajajo, z družbenim razdvajanjem in radikalizacijo islamske skupnosti,« opozarja Lobnikar. Množica prebežnikov po njegovem lahko pomeni tveganje za varnost, vendar ni mogoče neposredno povezati terorizma in sedanjih migracij.

»Glavna oznaka sodobnega terorizma je negotovost, saj ima mnogo obrazov in virov. Težko je ugotoviti, kdaj gre za akcijo, ki jo podpira Isis, kdaj pa se je splota v glavi nekega lokalnega fanatika.« Zato je terorističnim dejanjem težko poiskati skupni imenovalec, vsakršno poenostavljanje pa ima lahko hude posledice. »Nenadoma se nam lahko zdi, da je 1,5 milijarde ljudi na tem svetu potencialnih teroristov. Vendar je treba vedeti, da vsi teroristi niso muslimani. Tudi Slovenca, ki sta se šla borit v Sirijo, nista bila, ampak sta prevzela vero, ki jima je ponudila vir identitete.«

Francija bo uničila teroriste, ne obratno

Po pariškem črnem petku Življenje se vrača v stare tirnice – Posebna pozornost mladim

Življenje gre naprej, tudi v žalovanju. Mora naprej, zato so se Parizani včeraj poskušali kolikor toliko vrniti v stare tirnice. Ošli so na delo, v šole, čeprav z občutjem in zavedanjem, da po petkovih napadih – v katerih je umrlo 129 ljudi, 352 pa jih je ranjenih – svet ne bo več takšen, kakršen je bil. A kako razložiti nacionalno tragiko marmemu človeku, tudi otroku.

prepovedana zborovanja, na mejah je vzpostavljen nadzor, tudi šolskih ekskurzij in izletov do nadaljnjega ne bo ... so pa včeraj spet odprli razne muzeje, galerije, knjižnice in nekatere druge kulturne ustanove.

Pred Sorbono

V teh dneh globoke bolečine, ko je mogoče slišati veliko besed o strahu in pogumu, je minister za notranje zadeve Bernard Cazeneuve včeraj zjutraj pomirjajoče izjavil, kako »teroristom nikoli ne

bo uspelo uničiti Francije, ampak bo republika uničila njih.« In vendar je »stopnja nevarnosti za nova teroristična dejanja še vedno visoka.« »Grožnja ni nova«, tveganje je veliko že mesece, varnostno-obveščevalne službe so ves čas na preži in povezane z drugimi službami po Evropi. V petek jim je spodletelo, toda »od letošnjem pomladi smo prestregli šest napadov«, zakoni iz leta 2012 in 2014, ki so jih sprejeli za preprečevanje terorizma in boj pri njemu, so

»onemogočili 230 izstopov iz države in 62 prihodov tujcev, katerih prisotnost bi lahko pomenila tveganje za Francijo.« Dosegli so blokado 87 spletnih strani, ki so spodbujale k terorizmu, šestim ljudem so odvzeli francosko državljanstvo, od začetka letošnjega leta so zapovedali 34 izgonov tujcev, povezanih z džihadizmom, in imamov, ki so spodbujali k sovražstvu.

Takoj po krvavih petkovih napadih je predsednik države François

Hollande napovedal, da se bo Francija na »vojno dejanje teroristične vojske« odzvala z neizprosno, tako na »domačem kot tujem terenu.« Vojaske operacije je takoj pospešila v Siriji in v nedeljo je ponedeljek so izvedli nemalo protiterorističnih akcij tudi po različnih koncih države in v Belgiji. Na francoskih tleh so, kot je včeraj notranji minister predstavil javnosti, aretirali 23 ljudi, zasegli 31 kosov orožja ... ali še drugače: v 48 urah po petkovih napadih so opravili 168 hišnih preiskav v 19 departmajih in odredili 104 hišnih priporov. Med sedmimi terorističnimi samomorilci so jih uradno identificirali že pet; še vedno pa je na begu morilec iz koncertne dvorane Bataclan.

Poklon žrtvam

Včeraj, drugi dan tridnevnega žalovanja, so se točno opoldne po vsej Franciji žrtvam poklonili z minuto molka ... Predsednik države François Hollande in predsednik vlade Manuel Valls sta za kraj poklona izbrala veličastno Sorbono – simbol Pariza, Francije, mladosti in znanja.

Kolektivna žalost je globoka, a bo sčasoma zbledela, takšna je narava človeštva. Toda 13. november 2015 bo na koledarju francoske in evropske zgodovine gotovo za vedno dan tragike. Tudi individualne rane prizadetih svojcev, prijateljev, znancev se bodo celile dolgo časa. Da bi bilo dodatnih bolečin čim manj, je mogoče slišati pozive, naj ljudje, tudi tisti na socialnih omrežjih, prisegajo na pietetnost in človečnost.

Francoski politični vrh, (z leve) ministrica za izobraževanje Najat Vallaud-Belkacem, predsednik države François Hollande in premier Manuel Valls, se je skupaj s študenti z minuto molka pred Sorbono poklonil spominu na žrtve petkovega napada. FOTO REUTERS

Finančni trgi pokazali odpornost na terorizem

Po napadih Na francoski borzi so se pocenile delnice turističnih podjetij

LJUBLJANA – Prvi trgovni dan po petkovih terorističnih napadih v Parizu so indeksi na pomembnejših evropskih borzah začeli s padcem, a so se čez dan okrepili.

Kljub vtisom po napadih je bil včerajšnji odziv finančnih trgov zelo zmeren, je za Bloomberg komercialni finančni analitik Teis Knuthsen iz banke Saxo. »A za vlagatelje je zdaj najpomembnejše vprašanje, ali bodo ti geopolitični šoki imeli večje posledice na gospodarsko uspešnost države. Iz-

kušnje iz preteklosti kažejo, da bi vplivi lahko bili zelo kratkotrajni,« je dodal Knuthsen.

Pariški indeks CAC 40 je na začetku trgovanja zdrsnil za 1,2 odstotka, a se je pozneje okrepil in dan končal 0,08 odstotka pod izhodiščem. K temu je pripomogla predvsem rast delnic energetskih podjetij. Po drugi strani pa so se pocenile delnice turističnih in logističnih podjetij, denimo letalskega prevoznika Air France – KLM in letalske družbe Aeroports de Paris. **N. G.**

MIMI PODKRIŽNIK

V petek so bile napadene temeljne vrednote svobodnega zahodnega sveta, žrtve so bili ljudje – vsi počez, ljudje, ki častimo zahodni način življenja, demokratične svoboščine vseh vrst, svobodo v najplemenitejšem pomenu besede. Vse to so v teh dnevih žalovanja začeli razlagati po francoskih šolah, da bi pomirjali mlade in bi ti lahko nekako razumeli, kaj se dogaja. Za ta namen so po osnovnih in srednjih šolah pa tudi na univerzah – zlasti v tistih, ki so bile najbolj prizadete – že včeraj mobilizirali posebne zdravstveno-psihološke ekipe. Mladim je, kakor vsem drugim, treba pomagati pri žalovanju in jim tudi povedati, kako se spopadati s strahom. Tega je teroristom uspelo zasejati ...

Medtem pa naprej veljajo, kakor je bil takoj po napadih zapovedal predsednik François Hollande, izredne razmere; če bodo v parlamentu po hitrem postopku sprejeli zakon, naj bi trajale vsaj tri mesece. V praksi to pomeni, da so še naprej

Izšla je nova knjiga:

- trde platnice, 216 strani
- 4 jeziki (SLO, ANG, NEM, ITA)
- na zalogi tudi knjiga v RUSKEM jeziku

W: www.zalozbaroman.si
E: roman.kaucic@zalozbaroman.si
T: 031 364 384

ZALOŽBA ROMAN